

Pensioner vid äktenskapskillnad

Skillnaden i pensionsinkomst är något de flesta människor inte funderar över innan den dagen kommer då de skiljer sig och bodelning skall ske. Många känner inte till att vissa pensioner skall ingå i bodelningen vid skilsmässa. Först vid bodelningen blir det klart att den ena parten ofta har en betydligt större pension och ofta även ett privat pensionssparande eller tjänstepension.

Vad säger äktenskapsbalken?

Enligt äktenskapsbalkens bestämmelser skall sådana rättigheter som inte kan överlåtas eller annars är av personlig art undantas från bodelning. Pensionsrättigheter skall alltid undantas från bodelning enligt samma bestämmelse.

Vidare skall en rätt till pension som någon av makarna har på grund av pensionssparavtal enligt lagen om individuellt pensionssparande helt eller delvis undantas från bodelning om det med hänsyn till makarnas ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt skulle vara oskäligt att hela pensionsrätten ingår. Detsamma gäller rätt till pension på grund av försäkring, om det belopp som skall betalas ut skall beskattas som inkomst och försäkringen gäller rätt till ålderspension, sjukpension eller efterlevandepension.

Vad innebär då detta i praktiken?

Allmän pension

Den allmänna pensionen och premiepensionen är sådana pensionsrättigheter som alltid undantas från bodelning.

Tjänstepension

Tjänstepensionsförsäkringar undantas oftast från bodelning,

men det beror på hur de är utformad. Om tjänstepensionsförsäkringen ägs av arbetsgivaren är den oftast oöverlåtbar och skall därför inte ingå i bodelningen, medan den är överlåtbar om den ägs av arbetstagaren.

Om tjänstepensionen skall ingå i en bodelning hänger således samman med rätten att förfoga över försäkringen.

Av förfoganderättens betydelse följer att om den person för vilken tjänstepensionsförsäkring är tecknad har ett bestämmande inflytande i bolaget, kan det anses att tjänstepensionen skall ingå i bodelningen även om bolaget äger försäkringen och den är oöverlåtbar.

Privata pensionssparanden och pensionsförsäkringar

Privata pensionssparanden och pensionsförsäkringar skall enligt huvudregeln ingå i bodelningen om det inte finns omständigheter som gör det oskäligt att hela, eller delar av den, ingår med hänsyn till makarnas ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt. Skälighetsbedömningen görs med utgångspunkt från om en likadelning skulle leda till ett oskäligt resultat, och måste göras från fall till fall. Här följer ett exempel på en situation då det skulle kunna anses oskäligt att en privat pensionsförsäkring skall ingå:

Ena maken har en privat pensionsförsäkring som är värd 1 600 000 kr medan den andra makens privata pensionsförsäkring bara är värd 200 000 kr. Denne har dock rätt till tjänstepension med stora belopp, vilket inte den förstnämnda maken har. Makarna har ungefär samma allmänna pension. Övrig egendom som ingår i boet uppgår till 700 000 kr.

I bodelning skulle det då kunna anses att en likadelning skulle leda till ett oskäligt resultat, varför en bodelning, skulle kunna se ut så att den make som inte har någon tjänstepension (men som har en värdefull privat pensionsförsäkring) får undanta ett visst belopp, skäligen 200 000 kr, från bodelningen medan den andra makens personliga

pensionsförsäkring ingår i bodelningen.

Således skulle 1 400 000 kr från maken utan tjänstepension inräknas, liksom 200 000 kr från maken med tjänstepension samt 700 000 i övrig egendom, vilket innebär att fördelningen skulle bli 1 150 000 kr till vardera maken.

Slutkommentar:

I vissa situationer kan ena maken ha rätt till underhållsbidrag från den andra maken om snedfördelningen av makarnas pensioner är stor. Så kan vara fallet exempelvis om makarna har haft en uppgörelse att ena maken varit hemma med barnen och därför inte intjänat någon pension. Denna rätt förutsätter förstås att även övriga förutsättningar för underhållsbidrag är uppfyllda.